

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO
 NAPREDAK
KALENDAR
2022

Majka

Nakladnik: HKD Napredak, Urednik: Miroslav Landeka, Za nakladnika: dr.sc. Nikola Čiča

Dizajn i fotografija: Igor Šutalo, Katolički imendanski kalendar: mons. Tomo Knežević

Predgovor: mag. arheol. Mirko Rašić

Predgovor

Čovjek, u potpunom neskladu sa ambijentalnim i kulturološkim krajolikom polovice 19. st. u Hercegovini, ponudio je ovom prostoru dimenziju koja i danas nadilazi lokalne okvire. Izgradnja samostana sv. Ante na Humcu tako donosi više od duhovne obnove i zaštite. Unutar kompleksa, zahvaljujući sakupljačkim aktivnostima brojnih franjevac, vremenom nastaje prvi arheološki Muzej u BiH, osnovan još 1884. godine. Osnivanje ovako značajne institucije donosi potpuno novu kulturološku dimenziju u ovaj skromni kraj i kameno zdanje franjevaca na Humcu. O tome jasno svjedoči i prvi među najzaslužnijima, fra Anđeo Nuić, koji kaže: Nu probudimo se daklen jedanput iz onog drimljenja, pokažimo da i mi onaj viši stupanj kulture svladamo, da i mi iz one tajne knjige prirode, volje Božje čitati uzmognemo. U tom duhu je nastavljen razvoj ove muzeološke institucije koja kroz povijest mijenja nekoliko izložbenih prostora i tako povećava vlastiti kapacitet. Pored ovoga, vrijedi istaknuti samostansku knjižnicu i lapidarij kao prostor za izložbu kamenih spomenika.

Novi iskorak dogodio se osnivanjem zbirke umjetnina sa svojim stalnim postavom pod nazivom Majka. Simbolika ove teme uistinu ima univerzalnu vrijednost, a često je prepoznajemo i kao životni nukleus. Zbog svega navedenog, realizacija ovakvog projekta je predmnijevala specifičan kapacitet umjetnina, na čijem sakupljanju su godinama vrijedno radili osnivači fra Ljudevit Rupčić i fra Viktor Nuić. Konačno, 2004. godine formiran je stalni postav koji sadrži oko 250 umjetnina, od čega je gotovo 140 skulptura izrađenih od raznih materijala, dok ostalo čine slike, crteži i grafike. Zbirka ima i međunarodnu dimenziju s obzirom da među zastupljenih četrdesetak kipara odnosno dvadesetak slikara iz Hrvatske i BiH, prepoznajemo dva kipara iz Slovenije, ruskog slikara Aleksandra Zvjagina, te nekoliko kipara i slikara iz Konga. Najveći broj umjetnina datira u period prve polovice 20. stoljeća, kada djeluju hrvatski kipari Ivan Meštrović, Antun Augustinčić, Frano Kršinić, Vanja Radauš i Zlatko Prica. Individualno je najzastupljeniji akademski kipar Juraj Škarpa sa 28 djela, dok iz novijeg vremena opus čine Ante Despot, Velibor Mačukatin, Šime Vulas, Stanko Jančić, Stipe Sikirica, Ante Starčević, Josip Marinović, Ante Orlić, Tomislav Ostoja, Kruno Bošnjak, Kuzma Kovačić, Kažimir Hraste, Jasna Bogdanović, Ante Matkovića, Vene Jerkovića, Marijana Sušca, Ane Kovač, Ante Brkića, Stipe Divkovića, Ilije Bule i Ivana Križanca i dr. Cjelinu galerije "Majka" upotpunjuje zbirka umjetnina brojnih slikara: Gabrijel Jurkić, Božo Drmić, Ana Kovač, Mladen Veža, Josip Bifel, Ana Marija Botteri Peruzović, Vasilije Jordan, Hrvoje Šercar, Josip Botteri Dini, Ivan Lacković Croata, Alma Orlić, Ante Cetin, Vladimir Vrljić Ankin i dr.

mag. arheol. Mirko Rašić, v. asist.

Dr. sc. Nikola Čiča
predsjednik HKD Napredak

Prof. dr. Franjo Topić
počasni predsjednik HKD Napredak

Dopredsjednici HKD Napredak:

Josip Križanović, Miroslav Landeka
Mr. Venka Zorić, Prof. dr. sc. Dražen Vikić-Topić

Članice i članovi Središnje uprave HKD Napredak

Ivana Barišić, Franjo Bratić, fra Mirko Jozo Filipović, Ivica Kovačević, Josip Nikolić,
Danijel Stanić, Sretko Tomić, prof. dr. Vanda Babić Galić i Franjo Leovac

Jakov Gavran, predsjednik Nadzornog odbora
Dragan Glavaš, član Nadzornog odbora
Zoran Kupreškić, član Nadzornog odbora
Luka Brković, predsjednik Stegovnog suda
Željko Galić, član Stegovnog suda
Vedrana Šimić, članica Stegovnog suda

Siječanj JANUARY

Ivan Rendić

HERCEGOVKA / HERCEGOVINIAN WOMAN

2022

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
27	28	29	30	31	1 MARIJA BOGORODICA, Nova godina	2 DAN GOSPODNJI: 2. po Božiću
3 Ime Isusovo, Geneveva, Danijel, Florencije	4 Andela Folinjska, Emanuel, Borislava	5 Eduard, Emilijana, Miljenka, Radoslav	6 BOGOJAVLJENJE: TRI KRALJA	7 Rajmund Penjafortski, Rajko, Lucijan, Zorislav	8 Severin, Teofil, Bogoljub, Apolinar	9 KRŠTENJE GOSPODINOVO
10 Agaton, Dobroslav, Dobriča, Grgur X., papa	11 Teodozije, Paulin, Higin, papa	12 Ernest, Tatjana Rimska, Bernard	13 Hilarije, Remigije, Radovan, Veronika	14 Felix iz Nole, Srećko, Rajko, Makrina	15 Pavao Pustinjak, Mavro, Anastazija	16 DAN GOSPODNJI: 2./godinu
17 Anto, opat, Antun, Ante, Lucije, Lavoslav	18 Margareta Ugarska, Biserka, Priska	19 Mario, Ljiljana, Marta, Makrije	20 Fabijan, papa, Fabijana, Sebastijan	21 Agneza, Janja, Neža, Epifanije	22 Vinko, đakon, Vinča, Vinko Pallotti, Irena Rimska	23 DAN GOSPODNJI: 3./godinu
24 Franjo Saleški, Euzebija/Ksenija Rimska	25 Obraćanje sv. Pavla	26 Timotej i Tit, Paula Rimska	27 Andela Merici, Anđelka, Julijan, Vital	28 Toma Akvinski, Tomislav, Tomo	29 Valerije Trierski, Konstancije, Zdeslav	30 DAN GOSPODNJI: 4./godinu
31 Ivan Bosco, Marcela Rimska, Viktor, Klaudije	1	2	3	4	5	6

Veljača FEBRUARY

2022

Ivan Meštrović

ŽENA U MOLITVI / PRAYING WOMAN

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
31	1 Brigita Irska, Gita, Miroslav, Sever	2 PRIKAZANJE GOSPODINOVO: SVIJEČNICA	3 Blaž, Vlaho, Tripun, Tripo, Oskar	4 Maria de Mattias, Veronika Jeruzalemska	5 Agata, Dobrila, Modest, Jagoda	6 DAN GOSPODNI: 5./godinu
7 Rikard Engleski, Maksim, Julijana, Držislav	8 Jeronim Emilijani, Jozefina Bakhita	9 Skolastika, Apolonija Aleksandrijska, Sabin, Sabina	10 Alojzije Stepinac, Alojzija, Lojzika, Ina, Vjekoslav	11 BDM Lurdska, Marija, Mirjana	12 Eulalija, Zvonimir, Zvonimira, Zvonka	13 DAN GOSPODNI: 6./godinu
14 Valentin, Zdravko, Valentina, Vital, Živko	15 Klaudije Colombière, Vitomir, Vito	16 Julijana, Julka, Samuel, Daniel, Miljenko	17 Sedam sv. utemeljitelja Reda slugu BDM	18 Gizela, Sadot i dr., Ivan Petar i dr.	19 Konrad Pjačentski, Rajko, Blago, Ratko	20 DAN GOSPODNI: 7./godinu
21 Petar Damiani, Damir, Natalija, Zaharija	22 Katedra sv. Petra, Petar, Izabela, Tvrтко	23 Polikarp, Romana, Grozdan	24 Montan, Goran, Modesto; Sinerot	25 Nestorije, Cezarije, Hrvoje, Donat, Berislav	26 Aleksandar, Aleksa, Saša, Branko, Branislav	27 DAN GOSPODNI: 8./godinu
28 Roman, Bogoljub, Vikica, Teofil	1	2	3	4	5	6

Ožujak MARCH

Antun Augustinčić

U BIJEGU / FLIGHT

2022

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
28	1 Albin, Zoran, Zorislav, Zorko	2 Pepelnica: post i nemrs	3 Marin, Marinko, Asterije, Tician, Kamilo	4 Kazimir, Eugen, Natko	5 Lucije, papa, Hadrijan, Adrian, Virgil	6 DAN GOSPODNI: 1. korizmena
7 Perpetua i Felicita, Eugen, Efrem, Tereza	8 Ivan od Boga, Boško, Ivša, Poncije	9 Franciska Rimska, Franjka, Fanika (kvatre)	10 Emilijan/Emil, Makarije, Kajo, Simplicije	11 Ulrih, Firmin, Tvrtko, Blanka, Kandid (kvatre)	12 Maksimilijan, Fina, Bernard, Budislav (kvatre)	13 DAN GOSPODNI: 2. korizmena
14 Matilda, Milijana, Borka, Paulina, Eva	15 Longin, Veljko, Mengin, Zaharija, papa	16 Hilarije i Tician, Julijan, Euzebija, Herbert	17 Patrik, Patricija, Gertruda, Konrad, Domagoj	18 Ćiril Jeruzalemski, Ćiro, Aleksandar, Eduard	19 JOSIP, zaručnik BDM, Josip, Josipa, Joso	20 DAN GOSPODNI: 3. korizmena
21 Serapion, Kristijan, Vesna, Vlasta, Kasijan	22 Lea Rimska, Oktavijan, Leonarda, Jaroslav	23 Turbije Monogrovejski, Oton, Anuncijata	24 Katarina Švedska, Latin, Javorka, Simon	25 BLAGOVIJEST	26 Emanuel, Eugenijska, Montan i Maksima	27 DAN GOSPODNI: 4. korizmena „Laetare“
28 Spes, Nada, Sonja, Priska, Guntram	29 Bertold, Eustazije	30 Kvirin Rimski, Bogoljub, Bogoljuba, Leonard	31 Benjamin, Balbina, Gvido, Natalija	1	2	3

Travanj APRIL

2022

Florijan Mičković

KRALJICA MAJKA KATARINA KOSAČA
QUEEN MOTHER KATARINA KOSAČA

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
28	29	30	31	1 Hugo iz Grenobla, Venancije, Anastazije, Mavro	2 Franjo Paolski, Teodora, Božidara, Leopold	3 DAN GOSPODNI: 5. korizmena
4 Izidor Seviljski, Platon; Marija, Maja, Marijan	5 Vinko Ferrer, Irena, Kresencija	6 Celestin I., papa, Irenej, Petar Veronski	7 Ivan Krstitelj de la Salle, Herman, Teodor	8 Dionizije Korintski, Timotej, Klement, Julijan	9 Demetrije, Liboran, Libor, Hugo	10 CVJETNICA
11 Stanislav, Stanko, Stanislava, Filip, Izak	12 Julije I., papa, Zenon, Saba, Damjan	13 Martin I., papa, Ida, Hermenegildo	14 Veliki četvrtak	15 Veliki petak: post i nemrs	16 Velika subota	17 USKRS-VAZAM
18 Euzebije, Anastazija, Apolonije	19 Ema, Leon IX., papa, Krescencije Padovanski	20 Anicet, Marcelin, Agneza Montepulčanska	21 Anzelmo, Konrad	22 Soter, papa, Teodor, Leonid	23 Juraj, Jure, Đuro, Đurdica, Georg, Adalbert	24 DAN GOSPODNI: 2. uskrsna
25 Marko, ev., Marko, Maroje, Ermin	26 Montan i Maksima, Marcelin, papa	27 Ozana Kotorska, Jakov Zadranin	28 Petar Chanel, Ljudevit M. Grignon, Vital	29 Katarina Sijenska, suzaštitnica Europe, Katarina	30 Pio V., papa, Silvije, Venancije	1

Svibanj MAY

Ilija Bule

HERCEGOVKA I DIJETE / HERZEGOVINIAN AND CHILD

2022

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
25	26	27	28	29	30	1 DAN GOSPODNI: 3. uskrсна
2 Atanazije, Antonin, Boleslav, Boris	3 Filip i Jakov, ap., Aleksandar I., papa, Branimir	4 Florijan, Antonina, Cvjetko, Cvijeta	5 Anđelko, Irena, Peregrin, Maksim	6 Dominik Savio, Irenej Srijemski, Mirko	7 Dujam, Duje, Bo- ris, Gizela	8 DAN GOSPODNI: 4. uskrсна
9 Beato, Blaženko, Blaženka	10 Ivan Merz, Ivan iz Avile, Gospa Trsatska	11 Marijan Rimski, Mamerto	12 Leopold Bogdan Mandić, Nerej, Ahil	13 BDM Fatimska, Servacije, Agneta	14 Matija, ap., Mate, Matko, Matea; Justa	15 DAN GOSPODNI: 5. uskrсна
16 Ivan Nepomuk, Nenad, Genadije, Florencije	17 Paškal Baylon, Paško, Gizela, He- raklije	18 Ivan I., papa, Venancije, Feliks, Srećko	19 Celestin V., papa, Urban, Teofil, Rajko	20 Bernardin Sijenski, Lidija, Zlatka, Zlata	21 Kristofor Magalla- nes, Dubravka, Eugen	22 DAN GOSPODNI: 6. uskrсна
23 Deziderije, Željko, Želimir (prosni dani)	24 Marija Pomoćnica kršćana (prosni dani)	25 Beda Časni, Grgur VII., papa, Urban I., papa (prosni dani)	26 UZAŠAŠĆE-SPASO- VO: KRIŽI	27 Augustin Kanter- berijski, Bruno, Zdenko	28 Vilim Akvitanijski, Herkulan, Velimir	29 DAN GOSPODNI: 7. uskrсна
30 Ferdinand, Ivana Orleanska (Arška)	31 Pohod BDM, Petronila Rimaska, Silvije	1	2	3	4	5

Lipanj JUNE

2022

Ivan Meštrović

MAJČINA IGRA / MOTHER'S PLAY

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
30	31	1 Justin, Mladen, Liberije, Slobodan, Teofil	2 Marcellin i Petar, Erazmo, Eugen	3 Karlo Lwanga i dr., Klotilda	4 Kvirin Sisački, Optat, Nikola, Predrag	5 DUHOVI
6 BDM Majka Crkve, Norbert, Paulina, Neda	7 Robert, Radoslav, Antun de Fatatis	8 Melanija, Severin (kvatre)	9 Efrem, Pelagija Antiohijska, Kolumban	10 Djjana, Bogumil, Biserka (kvatre)	11 Barnaba, ap., Borna, Jolanda Ugarska (kvatre)	12 PRESVETO TROJSTVO
13 Anto Padovanski, Anto, Antun, Antonija	14 Rikard, Elizej, Valerije, Zdravko, Zdravka	15 Vid, Krescencija, Rastka, Ferdinand Portugalski	16 TUJELOVO: BRANČANČEVO	17 Emilija, Inocent, Rajner, Petar, Laura	18 Marko i Marcelijan, Paula, Amando	19 DAN GOSPODNI: 12./godinu
20 Florencia, Florentina, Naum Ohridski	21 Alojzije Gonzaga, Alojzija, Vjekoslav, Slavko	22 Paulin, Ivan Fišer, Toma More	23 Rođenje Ivana Krstitelja, Ivan, Ivana	24 Srce Isusovo	25 Srce Marijino, Leon III., papa, Lav, Mile, Drago	26 DAN GOSPODNI: 13./godinu
27 Ćiril Aleksandrijski, Ladislav Ugarski, Vlatko	28 Irenej Lionski, Mirko, Vincenta, Vinka, Lucija	29 Petar i Pavao, ap., Paula, Krešimir	30 Prvomučeniци Svede Rimske Crkve, Bazilid	1	2	3

Srpanj JULY

Juraj Škarpa

MAJČIN OPREZ / MOTHER'S CAUTION

2022

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
27	28	29	30	1 Aron, Martin, Oliver, Estera, Stela, Zvezdana	2 Oto Bamberški, Višnja, Ostoja	3 DAN GOSPODNI: 14./godinu
4 Elizabeta Portugalska, Elza, Laura, Berta	5 Ćiril i Metodije, slavenski apost. i suzašt. Europe	6 Marija Goretti, Marica, Romul, Suzana, Agata	7 Vilibald, Vilko, Benedikt XI., papa, Odon, Goran	8 Akvila, Priska, Priscila, Prokopije, Pankracije	9 Marija od Propetoga Isusa Petković, Marija	10 DAN GOSPODNI: 15./godinu
12 Benedikt, opat i zaštitnik Europe	12 Petar i Suzana Araki Chobyoye, Mislav	13 Majka Božja Bištrička, Henrik, Ezdra	14 Kamilo de Lellis, Angelina, Gašpar	15 Bonaventura, Bono, Dobroslav, Vladimir	16 BDM od brda Karmela, Karmela, Karmelo	17 DAN GOSPODNI: 16./godinu
18 Arnold, Teodozija, Božana, Emilije, Emilija	19 Justa i Rufina, Aurea, Zora, Zlata	20 Ilija Tišbijac, pr., Apolinar, Ilija, Ilko, Ilinka	21 Lovro Brindiški, Danijel, pr., Dane, Danica	22 Marija Magdalena, apostol apostola, Manda, Magda	23 Brigita Švedska, suzaštitnica Europe	24 DAN GOSPODNI: 17./godinu
25 Jakov, ap., Jakša, Jaka; Kristofor, Krsto	26 Joakim i Ana, roditelji BDM, Anka, Anica	27 Klement Ohridski i Gorazd i drugovi	28 Viktor I., papa, Beato, Prohor, Nikanor, Nazarije	29 Marta, Marija i Lazar, Urban II., papa	30 Petar Krizolog, Beatriks, Julija, Maksima	31 DAN GOSPODNI: 18./godinu

Kolovoz AUGUST

2022

Juraj Škarpa

MAJČINA BRIGA / MOTHER'S CARE

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
1 Alfonz Marija de' Liguori, Jonatan	2 Gospa od Andela, Euzebije Verčelski, Petar Juliani	3 Augustin Kažotić, Lidija, Martin, Salvator	4 Ivan Marija Vianney, Justin, Krescencije	5 Gospa Snježna, Nives, Snježna	6 Preobraženje Gospodinovo, Predrag, Just, Oktavijan	7 DAN GOSPODNJI: 19./godinu
8 Dominik, Nedjeljko, Dinko, Dominiko, Neda	9 Terezija Benedikta od Križa, zaštitnica Europe	10 Lovro, Lovorko, Lovorka, Laura, Klauđije	11 Klara, Jasna, Jasminka, Suzana Rimška, Ljiljana	12 Ivana Franciska de Chantal, Franjka, Francika	13 Poncijan i Hipolit, Poncije, Antioh, Maksim	14 DAN GOSPODNJI: 20./godinu
15 VELIKA GOSPA	16 Stjepan Ugarski, Rok, Roko, Krunoslav, Kruno	17 Hijacint, Miron, Klara, Natalis, Natalija	18 Jelena Križarica, Jelka, Jela, Helena	19 Ivan Eudes, Magna, Timotej, Ratko, Jordan	20 Bernard, Samuel, pr.	21 DAN GOSPODNJI: 21./godinu
22 BDM Kraljica, Vladislava, Regina	23 Miroslav Bulešić; Ruža Limska, Ružica, Rozalija, Roza	24 Bartol, ap., Bartolomej, Bariša, Bare	25 Ljudevit, Josip Kolasancijski, Sever	26 Melkizedek, Aleksandar, Branimir	27 Monika, Cezarije, Amadeo, Bogoljub, Anđelka	28 DAN GOSPODNJI: 22./godinu
29 Mučeništvo Ivana Krstitelja, Ivan, Bazila	30 Bazila, Rebeka, Petar, Margarita, Didak	31 Josip iz Arimateje i Nikodem; Aristid, Aida	1	2	3	4

Rujan SEPTEMBER

2022

Juraj Škarpa

TUGA / SORROW

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
29	30	31	1 Bronislava, Branislava, Tamara, Egidije	2 Kalista, Divna, Severin Girault i dr.	3 Grgur Veliki, papa, Grga, Gregor, Gordana	4 DAN GOSPODNI: 23./godinu
5 Majka Terezija, Lovro Justinijani	6 Kristina Tirska, Zaharija, pr., Eleuterij	7 Marko Križevčanin, Markica, Regina, Dragica	8 MALA GOSPA, Marija	9 Petar Claver, Hijacint, Hijacinta	10 Nikola Tolentinski, Edgar, Pulherija, Sebastijan	11 DAN GOSPODNI: 24./godinu
12 Ime Marijino, Mirjam, Gvido	13 Ivan Zlatousti, Zlatko, Amat, Ljuba, Ljuba	14 Uzvišenje svetog križa, Višeslav, Slavko	15 BDM Žalosna, Dolores, Melitina	16 Kornelije i Ciprijan, Eufemija, Ljudmila	17 Robert Bellarmino, Hildegarda iz Bingena	18 DAN GOSPODNI: 25./godinu
19 Januarije, Eustahije, Teodor Kenterberijski	20 Andrija Kim Tagōn i dr. i Pavao Chōng Ha-sang i dr.	21 Matej, ap. i ev., Mate, Matea, Debora (kvatre)	22 Kandid, Emerita, Mauricije, Silvan, Silvana	23 Pio iz Pietrelcine, Poliksena Španj., Ksenija (kvatre)	24 Pacifik, Mercedes, Anatolij, Vuk (kvatre)	25 DAN GOSPODNI: 26./godinu
26 Kuzma i Damjan, Damjana	27 Vinko Paulski, Vincent, Vinko, Vinka	28 Većeslav, Vjenceslav; Lovro Ruiz	29 Mihael, Gabrijel, Rafael, arkandeli	30 Jeronim, Jerko, Jerka; Sofija Rim-ska	1	2

Listopad OCTOBER

2022

Kruno Bošnjak

MAJKA / MOTHER

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
26	27	28	29	30	1 Terezija od Djeteta Isusa, Terezija, Tereza	2 DAN GOSPODNI: 27./godinu
3 Dionizije, Areopagita, Kandida, Svjetlana	4 Franjo Asiški, Franjo, Franka, Franciska	5 Faustina Kowalska; Placid, Miodrag, Mauro	6 Bruno, Fides, Vjera, Vjerica	7 BDM od Krunice, Ruža, Rozalija; Ernest	8 Benedikta, Dimitrije Solunski, Zvonimir	9 DAN GOSPODNI: 28./godinu
10 Danijel Comboni, Danko; Franjo Borgia	11 Ivan XXIII., papa, Filip, Anastazije	12 Maksimilijan, Makso, Velibor; Serafin	13 Teofil, Bogoljub, Eduard	14 Kalist I., papa, Krasna, Divna	15 Terezija Avilska, Tereza; Aurelija	16 DAN GOSPODNI: 29./godinu
17 Ignacije Antiohijski, Vatroslav	18 Luka, ev., Luka, Lukica, Lukša, Amabilis	19 Ivan Brebefski i Jogues i dr. i Pavao od Križa	20 Vendelin, Irena, Miroslava; Vital, Živko	21 Uršula, Kajo, Hilarion	22 Ivan Pavao II., papa, Marko Jeruzalemski	23 DAN GOSPODNI: 30./godinu
24 Antun Marija Claret, Proklo Cari gradski	25 Katarina Kotromanić, Krizant, Darija, Krispin	26 Dimitrije Srijemski, Dmitar, Zvonimir	27 Sabina Avilska, Namat, Bartol, Bartolomej	28 Šimun i Juda Tadej, ap., Tada; Alfred	29 Donat, Ida, Honorat, Časlav	30 DAN GOSPODNI: 31./godinu
31 Lucila Rimka, Alfons Rodrigues, Kristofor	1	2	3	4	5	6

Studeneni NOVEMBER

2022

Robert Frangeš Mihanović

PRELJA / SPINNING WOMAN

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
31	1 SVI SVETI ●	2 DUŠNI DAN	3 Martin iz Porresa, Hubert, Silvija	4 Karlo Boromejski, Dragutin, Drago, Dragica	5 Svi srijemski mučenici; Emerik, Mirko; Elizabeta	6 DAN GOSPODNI: 32./godinu
7 Engelbert, Andelko; Lazar	8 Gracija Kotorski, Klaudije, Nikostrat ○	9 Posveta Lateranske bazilike, Vito, Vitomir	10 Leon Veliki, papa, Lavoslav, Lav	11 Martin Tourski, Martin, Martina	12 Jozafat, Emilijan, Renato	13 DAN GOSPODNI: 33./godinu
14 Nikola Tavelić, Nikolina, Nikoleta; Ivan Trogirski	15 Albert Veliki, Albertina, Leopold Austrijski	16 Margareta Škotska i Gertruda, Gera ●	17 Elizabeta Ugarska, Hilga, Alfej i Zakej	18 Posveta bazilika sv. Petra i Pavla, Roman	19 Salomeja, Matilda, Obadija	20 KRIST KRALJ
21 Prikazanje BDM, Mavro Porečki, Valent, Zdravka	22 Cecilija, Benigna, Dobrila	23 Klement I., papa i Kolumban, Felicita, Lukrecija ●	24 Andrija Dung-Lac i dr., Flora iz Cordobe	25 Katarina Aleksandrijska, Kata, Katica	26 Leonard Portomauricijski, Delfina, Konrad	27 DAN GOSPODNI: 1. došašća
28 Jakov Markijski, Teodora, Božica, Božana	29 Iluminata, Saturnin, Filomen	30 Andrija, ap., Andrija, Andrea, Andro, Hrvoje ●	1	2	3	4

Prosinac DECEMBER

Vanja Radauš
ŠOKICA S KOLJEVKOM
SLAVONIAN WOMAN WITH CRADLE

2022

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
28	29	30	1 Natalija Nikomedijska, Edmund Campion, Nahum, pr.	2 Blanka, Habakuk, pr., Bibijana, Kromacije	3 Franjo Ksaverski; Sofonija, pr., Lucije	4 DAN GOSPODNI: 2. došašća
5 Krispina, Kristina, Saba	6 Nikola, biskup, Niko, Nikša, Nikica	7 Ambrozije, Ambroz, Sabina, Urban (kvatre)	8 BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM, Inviolata, Ljiljana	9 Ivan Diego Cuahatl, Valerija iz Limogesa (kvatre)	10 Gospa Loretka, Eulalija, Julija (kvatre)	11 DAN GOSPODNI: 3. došašća „Gaudete“
12 BDM Guadalupska, Spiridon, Špiro	13 Lucija, Luca, Jasna, Svjetlana, Otilija	14 Ivan od Križa, Venancije, Fortunat	15 Bl. M. Jula Ivanišević i susestre, djevice i mučenice	16 Adela, Albina, Zorka, Hagaj, pr.	17 Modest, Kristofor, Hijacint, Lazar iz Betanije	18 DAN GOSPODNI: 4. došašća
19 Anastazije, Benjamin, Urban, Vladimir, Eva	20 Eugen, Zefirin, Slobodan	21 Petar Kanizije; Mihej, pr.	22 Toma Holland, Honorat, Časlav	23 Ivan Kentijski, Ivan, Ivon	24 Badnjak, Spomen svih svetih Isusovih predaka	25 BOŽIĆ
26 Stjepan prvomučenik, Stjepko, Kruno	27 Ivan, ap. i ev., Ivana, Ivancica	28 Nevina dječica, Neven, Nevenka, Mladen	29 Toma Becket, Tomislav, David kralj	30 SVETA OBITELJ ISUSA, MARIJE I JOSIPA	31 Silvestar I., papa, Goran, Silvio, Donata, Paulina	1

BLAGDAN SV. ĆIRILA I METODA: Dan Hrvatskog kulturnog društva Napredak

U petak, 5. srpnja 2022., obilježava se Dan Hrvatskog kulturnog društva Napredak i blagdan njegovih zaštitnika, slavenskih apostola braće sv. Ćirila i Metoda.

Zbog epohalnog značenja misije i uloge svete braće Ćirila i Metoda za sve slavenske narode, pa tako i za Hrvate, Hrvatsko kulturno Društvo Napredak proglasilo ih je davnih dana svojim zaštitnicima, a na 65. Glavnoj skupštini Društva, održanoj u Zenici 10. studenoga 2018. godine, još jednom naglasilo potrebu da se blagdan sv. Ćirila i Metoda, 5. srpnja, svečano obilježava u cijelome Društvu.

Hrvatsko kulturno društvo Napredak izabralo je svetu braću Ćirila i Metoda za zaštitnike Društva ponajprije zbog toga što njihova misija predstavljala izvanredan uzor za sve članove HKD Napredak. Napretkovo svekoliko djelovanje, posebice na polju kulture, za cilj je oduvijek imalo graditi mostove između ljudi, naroda, kultura, povezujući time na konstruktivan način različite sfere ljudskog postojanja. Sveti Ivan Pavao II. proglasio je slavenske apostole sv. Ćirila i Metoda suzaštitnicima Europe, a 1985. posvetio im je i posebnu encikliku „Slavorum Apostoli“. Želja je bila ukazati na potrebu istinskog zbližavanja i ponovnog ujedinjenja Europe od Atlantika do Urala te na izgradnju „zajedničkoga doma“ svih europskih naroda. Želja je to koja se danas, u vremenu svekolikih dezintegracijskih tendencija, nameće kao prijeko potrebna.

Put velike braće

Sveta braća Ćiril i Metod potječu iz obitelji visokog bizantskog vojnog upravitelja u grčkom gradu Solunu, gdje su rođeni početkom 9. stoljeća, 815. i 826. Obojica su ne samo odrastajući sa susjedima Slavenima izvrsno naučili njihov jezik, nego su ga vjerojatno i u kući govorili, jer im je majka bila Slavenka. Stariji brat Mihael vršio je, kao i otac, vojničko-upravnu službu, a na vrhuncu karijere zamonašio se i povukao u samostan te uzeo monaško ime Metod. Mlađi brat Konstantin školovan je na carskom dvoru skupa s budućim bizantskim carem Mihaelom III. te potom obavljao službu voditelja patrijaršijske biblioteke. Bio je vrlo učen i sposoban predavač te je stekao nadimak „filozof“.

Car Mihael ih je najprije poslao u Kazarsko carstvo na Azovsko more u misiju rasprave sa Židovima i Saracenicima. U to doba je moravski knez Rastislav pisao caru Mihaelu molbu da mu pošalje „takva učitelja koji bi nam našim jezikom pravu kršćansku vjeru objasnio“.

Car se odlučuje za Metoda i Konstantina, a oni, po nalogu patrijarha Focija, u misiju kreću tek kada su se vrhunski pripravili: Konstantin je na temelju predložka grčkog alfabeta oblikovao posebno, slavenskom jeziku prilagođeno pismo, koje je kasnije, najvjerojatnije baš u Hrvatskoj prozvano glagoljica, a potom su preveli Bibliju i liturgijske knjige na slavenski jezik a prijevod zapisali tim novim pismom. Slavenski jezici u to doba nisu se bili jedan od drugoga toliko udaljili kao danas pa su makedonski oblik slavenskoga narječja, nazvan kasnije staroslavenskim jezikom, dobro razumjeli i u Moravskoj i Češkoj, Bugarskoj i Hrvatskoj.

Neuspjeh misije postaje sveopći uspjeh

Misija u Moravskoj je propala zbog pobune moćnih franačkih (njemačkih) biskupija koje su pokrivala ta slavenska područja, a zbog čega je knez Rastislav i pisao za pomoć u Bizant: bojao se potpune germanizacije svoga kneževstva, koje je u to doba bilo prostorno veliko i obuhvaćalo ne samo Moravsku i Češku nego i cijelu Panoniju. Konstantin i Metod morali su zbog optužbi da u liturgiju ilegalno uvode novi, ne-sveti jezik ići u Rim na opravdanje.

Ondje ih je, međutim, papa Hadrijan II. svečano dočekao, ponajprije zato što su sa sobom nosili zemne ostatke pape Klementa, koji je umro u progonstvu na Crnome moru, a braća su relikvije ponijela sa sobom kad su bili kod Kazara. Hadrijan je odobrio njihov rad, prihvaćajući da je priča o samo tri sveta jezika – hebrejskome, grčkome i latinskome – u biti heretična, jer je Bog stvorio sve jezike i narode. U Rimu, međutim, Konstantin umire zamonašivši se prije smrti i uzevši ime Ćiril, a Metoda papa imenuje panonskim nadbiskupom sa sjedištem u Srijemskoj Mitrovici. No, ondje su ga se Nijemci dočepali i odveli ga u trogodišnji zatvor te je ipak svoj život dokončao u Moravskoj i grob mu se nalazi u moravskom Velehradu. Ćirilovi i Metodovi pratitelji i učenici rasprišili su se po cijelom slavenskom svijetu i svoje djelovanje utkali u temelje kulturne povijesti svih slavenskih naroda.

Glagoljica, ćirilica, bosančica...

U preslavskoj školi u Bugarskoj iz glagoljice i grčkog pisma razvila se ćirilica, najprije stara, a iz nje su se kasnije formirale sve današnje nacionalne redakcije ćirilice. U Hrvatskoj se najdulje od svih slavenskih krajeva, sve do 19. stoljeća zadržala glagoljica, njome su pisani svi najvažniji narodni spomenici – Bašćanska ploča, Vinodolski zakonik, Istarski razvod, a u Lici u Kosinju tiskan je glagoljicom 1483. „Misal po zakonu rimskoga dvora“, prva tiskana hrvatska knjiga, inkunabula, jer je izdana samo 28 godina nakon Gutenbergova izuma.

U Bosni i Hercegovini i okolnim dalmatinskim krajevima, kombinacijom ćirilice i glagoljice, oblikovana je bosanica, kojom su pisane sve najznačajniji povijesni spomenici, počevši od najstarijeg zapisa u kamenu - Humačke ploče, svi stećci, povelja Kulina Bana, Hvalov zbornik, Hrvojev misal i svi drugi najstariji evanđelistari. U tursko doba bosanica je bila jedno od službenih pisama na sultanovoj porti, njegovale su je begovske obitelji, a sva najstarija djela franjevačke literature, počevši od Divkovićeve „Nauka krstjanskoga“ nadalje. Dobar dio najstarijih crkvenih matica u BiH, osim na latinskom, pisan je također bosanicom i to čak sve do u kasno 19. stoljeće.

HKD Napredak

Hrvatsko kulturno društvo „Napredak“ osnovano je 1902. godine radi pomaganja đacima i zanatlijama, a kasnije i studentima. Napredak je do zabrane, koju su provele komunističke vlasti 1949. godine, školovao i pomagao školovati oko 16 000 đaka i studenata, među kojima su i dva nobelovca, Ivo Andrić i Vladimir Prelog, zatim slikari Gabrijel Jurkić i Ismet Mujezinović, Karlo Mijić, pjesnik Nikola Šop i mnoge druge poznate osobe. Napredak je u različitim razdobljima imao do 155 podružnica i više povjerenstava u 440 mjesta.

Razvijao je i nakladničku djelatnost. Redovito od 1908. do 1947. izlazi Hrvatski narodni kalendar. Nakon obnove, Napredak nastavlja tradiciju kalendara, izdaje ga redovito od 1991., kao i Hrvatski narodni godišnjak. Godine 1923. osnovana je Napretkova zadruga, koja je do zabrane bila jedna od najvećih gospodarskih institucija na prostoru tadašnje države.

U Sarajevu je 1913. izgrađena prelijepa secesijska Napretkova palača te đački dom Kralj Tomislav, kao i dom kulture u Novom Sarajevu, zatim dom Kralj Petar Svačić u Mostaru i Napretkov neboder u Zagrebu. Napredak je izgradio brojne višenamjenske domove u Tuzli, Zenici, Bugojnu, Travniku, Vitezu, Širokom Brijegu, Brčkom, Osijeku, Busovači, itd. Godišnje je gradio i po tisuću četvornih metara prostora.

I pored svega što je Napredak značio i činio, komunistički režim ga 1949. godine ukida, dok je Napretkova pokretna i nepokretna imovina oduzeta. Nažalost, do danas je vraćen

samo mali dio imovine u BiH i u RH. No, duh Napretka živio je među narodom i prenosio se. Dana 29. rujna 1990. godine u Sarajevu je održana obnoviteljska skupština HKD Napredak i Napredak ponovno djeluje na korist kako hrvatskog naroda tako i svih dobrih ljudi.

Od 1990. godine do danas HKD Napredak je kroz Središnju upravu osigurao više od 3000 stipendija, a kroz podružnice je podijeljeno više od 1000 stipendija. Među Napretkovim stipendistima već ima poznatih i uspješnih umjetnika, znanstvenika i gospodarstvenika. U nakladi Napretka objavljeno je više od 560 knjiga.

Značajan broj Napretkovih podružnica ima i knjižnice. Najveća je ona u Sarajevu s oko 40 000 knjiga, koja je obnovljena 2003. godine a djelovala je od 1928. do 1949. godine. HKD Napredak je od obnove priredio više od 1300 koncerata, od kojih je važno istaknuti Božićne i Uskrsne koncerte u Sarajevu, ali i u podružnicama Mostaru, Zagrebu, Tuzli, Žepču..., na kojima nastupaju, uz poznate domaće i inozemne glazbene umjetnike, kao i stipendisti HKD Napredak. Podružnica u Beču već dvadeset i jednu godinu zaredom organizira Ljetnu akademiju njemačkog jezika za više od 30 studenata i 40 učenika iz BiH, Hrvatske i drugih zemalja iz okružja. Organiziranje izložbi danas je sastavni dio Napretkovih aktivnosti. Priređeno ih je oko tisuću.

HKD Napredak je za svoj rad dobio niz nagrada, među kojima nagradu Grada Sarajeva, Plaketu Kantona Sarajevo i Povelju Republike Hrvatske.

Hrvatsko kulturno društvo Napredak od svog utemeljenja 1902. pa do danas postalo je i ostalo stjecište kulturnog i intelektualnog života Hrvata, i mnogih drugih na ovim prostorima. Sve što radi, radi poradi ljudi i glavna mu je zadaća biti u službi čovjeka, posebno mladih ljudi. Nastoji pomoći izgradnji boljeg društva, ma gdje bili njegovi članovi. Napredak je pokazao riječju i primjerom kako se može raditi i u najtežim uvjetima, puno i kvalitetno. Napretkovo načelo glasi: njegovanje vlastite kulture u harmoniji s drugima.

OSOBNNA KARTA HKD „NAPREDAK“

HKD Napredak ima oko četiri tisuća aktivnih članova u 62 podružnice i 3 povjerenstva.

Društvo izdaje četiri lista: Napredak (Travnik), Bobovac (Vareš), Fojnička škrinja (Fojnica) i Hrvatski glasnik (Tuzla) u elektronskoj formi. Pri Napretku djeluje 13 folklornih skupina, 7 tamburaških i mandolinskih orkestara, 14 pjevačkih skupina/zborova i 32 različite dramske, likovne, glazbene, humanitarne, ekološke, studentske i sportske sekcije. Također, u okviru Društva djeluju: Udruga likovnih umjetnika HKD Napredak Sarajevo, Udruga Mladi HKD Napredak, Šahovski klub Napredak Sarajevo u Premijer ligi BiH, Šahovski klub Napredak Zenica u ligi Herceg Bosne, Boćarski klub Napredak-Willa, Nogometni klub SAŠK 1910. Napredak u Sarajevu, Biciklistički klub u Travniku, Teniski klub u Zenici, Hrvatsko planinarsko društvo Bjelašnica 1923. u Sarajevu, Planinarsko društvo Napredak - Stjepan Planić u Zagrebu te Mažoretkinje u Busovači i Vitezu. Odbojkaški klub iz Odžaka i Nogometni klub iz Bučica (Novi Travnik) nose ime Napredak. Ukupno pri Napretku djeluje 66 različitih sastava, skupina i sekcija. Od svoje obnove 1990. godine do danas HKD Napredak je realizirao više od deset tisuća različitih kulturnih sadržaja, projekata i programa.

HKD Napredak je član UN-ovih nevladinih udruga i punopravni član Europskog centra za radnička pitanja (EZA). EZA je mreža od 74 organizacije iz 28 europskih zemalja koje se oslanjaju na kršćansko-socijalne vrijednosti.

fra Mirko Filipović i Miroslav Landeka